

Яланська С.П. Розвиток творчості та гармонізація психоемоційного стану особистості: ресурс метафоричних асоціативних зображень. *Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи* : зб. матеріалів XXXVI Міжнар. наук. практ. інтернет-конф., 31 жовтня 2022 р. Переяслав, 2022. Вип. 36. С. 98-101.

Світлана Яланська

м. Полтава, Україна

XIV. Психологія

**РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО
СТАНУ ОСОБИСТОСТІ:
РЕСУРС МЕТАФОРИЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ ЗОБРАЖЕНЬ**

Анотація

На сьогодні, в умовах воєнних дій, постійних економічних перетворень, кожна людина потребує гармонізації психоемоційного стану, знаходження власних ресурсів для ефективного особистісного та професійного розвитку. Цьому можуть сприяти метафоричні асоціативні карти/зображення (МАКи) – проєктивний інструмент практичного психолога, комплекс зображень людей в різних життєвих ситуаціях, тварин, пейзажів тощо. Представлені образи стають метафорою подій, бажань, образів пов'язаних асоціативно з нашими внутрішніми переживаннями. Метафоричні асоціативні зображення доцільно використовувати у підготовці майбутніх практичних психологів. Зокрема, під час лабораторних робіт з курсу «Загальна психологія» досить цікавим та ресурсним є виконання вправи «Сила» з метафоричними зображеннями «Насіння» О. Тараріної. Також активно використовуються МАКи під час засідань психологічної студії «Шлях до успіху», що функціонує на кафедрі психології та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Учасниками студії є студентська, учнівська молодь, діти тимчасово переселених осіб.

Ключові слова: розвиток творчості, креативність, творчість, особистість, метафоричні асоціативні зображення.

В епоху постійних змін в суспільстві, психотравмуючих ситуацій, важливим є творчий підхід до розв'язання складних задач, володіння творчими компетентностями. Тому є необхідність у розвитку творчості учасників освітнього процесу на різних освітніх рівнях. Проблема розвитку творчості широко розкривається у працях зарубіжних та вітчизняних науковців. У монографії «Генетико-креативний підхід: діяльнісне опосередкування особистісного розвитку» (Максименко С.Д., Яланська С.П., 2021 р.) розглядається проблема розвитку креативності, творчості особистості. Аналізується роль середовища та значення генетичних передумов [1].

Проблема розвитку творчості, креативності в освітньому процесі розглядається у авторському навчальному посібнику «Психологія творчості» рекомендованому Міністерством освіти і науки України (2014 р., 2018 р.) [2].

На власному досвіді переконалися, що метафоричні асоціативні зображення мають потужний розвивальний ресурс. Сприяють розвитку творчості особистості, розкривають можливості психологічного розвантаження учасників освітнього процесу. Наприклад, під час виконання одного із завдань лабораторної роботи на тему «Використання арт-практик у роботі практичного психолога» ми виконуємо роботу з МАК.

Розглянемо короткий зміст роботи:

Мета: сформулювати компетентності майбутніх практичних психологів щодо використання арт-інструментарію у роботі з клієнтами, зокрема метафоричних асоціативних зображень, сприяти розвитку креативності здобувачів вищої освіти.

Обладнання: метафоричні асоціативні зображення «Насіння» (О. Тараріної).

Рис. 1 Метафоричні асоціативні зображення «Насіння» (О. Тараріна)

Хід роботи:

1. Виконайте вправу «Сила» на основі метафоричних асоціативних зображень (за О. Тараріною).

2. По завершенні роботи здійсніть аналіз її виконання у формі звіту.

Звіт за результатами виконання завдання №1 лабораторної роботи:

Які труднощі виникали під час виконання вправи?

З якими клієнтами доцільно використовувати такий арт-інструментарій?

Які висновки Ви зробили за результатами виконання вправи?

Також під час засідань психологічної студії «Шлях до успіху», що функціонує на кафедрі психології та педагогіки Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» науково-педагогічні працівники – практичні психологи, працюючи зі студентами, учнями, дітьми тимчасово переселених осіб, використовують різні комплекти МАК, що зорієнтовані на розвиток творчого потенціалу, забезпечення стресостійкості, переживання позитивних емоційних станів.

Таким чином, важливою у забезпеченні розвитку творчості особистості в освітньому процесі є роль метафоричних асоціативних зображень, які доцільно використовувати з різними віковими групами.

Svitlana Yalanska
Poltava, Ukraine
XIV. Psychology

DEVELOPMENT OF CREATIVITY AND HARMONIZATION OF THE PSYCHO-EMOTIONAL STATE OF THE PERSONALITY: A RESOURCE OF METAPHORICAL ASSOCIATIVE IMAGES

Summary

Today, in the conditions of military operations and constant economic transformations, every person needs to harmonize his psycho-emotional state, find his own resources for effective personal and professional development. This can be facilitated by metaphorical associative maps/images (MAKs) - a projective tool of a practical psychologist, a set of images of people in various life situations, animals, landscapes, etc. The presented images become a visible metaphor of events, desires, images associated associatively with our inner experiences. Metaphorical associative images should be used in the training of future practical psychologists. In particular, during laboratory work from the course "General Psychology" it is quite interesting and resourceful to perform the exercise "Strength" with the metaphorical images of "Seeds" by O. Tararina. MAKs are also actively used during meetings of the psychological studio "Path to Success", which operates at the Department of Psychology and Pedagogy of the National University "Poltava Polytechnic named after Yury Kondratyuk". Participants of the studio are students, students, children of temporarily resettled persons.

Key words: development of creativity, creativity, creativity, personality, metaphorical associative images.

Список джерел та літератури

1. Максименко С.Д., Яланська С.П. Генетико-креативний підхід: діяльнісне опосередкування особистісного розвитку : монографія. К.: Видавництво «Людмила». 2021. 513 с.
2. Яланська С.П. Психологія творчості: навч. посіб. 2-ге вид. випр., допов. Полтава, ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2018. 180 с.